

ΒΑΛΙΑ ΠΕΤΟΥΡΗ ΑΠΟ ΜΕΝΑ ΑΝΤΙΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Για κείνον που αγάπησα στις φλόγες
των ταραχών και κείνον που αγνόησα.

 ΜΙΝΩΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

Αθήνα 2000

«Το βιβλίο αυτό είναι ό,τι καλύτερο έχεις γράψει!» Τα λόγια του εκδότη αντηχούν στα αυτιά της ξανά και ξανά όλο το πρωινό.

Ένα καινούριο βιβλίο, μια νέα χιλιετία, μια καινούρια ζωή, σκέφτεται, κι η σκέψη αυτή, αντί να τη χαροποιεί, νιώθει να την πληγώνει.

«Αυτό το βιβλίο είναι η ζωή μου...» ψιθυρίζει σαν να ομολογεί κάτι που πάντα αισθανόταν, αλλά ποτέ δεν το είχε εκφράσει με λέξεις.

Η ζωή μου, από την αρχή ως το τέλος της και από το τέλος της ως την αρχή, σκέφτεται. Η αγάπη μου για τον Άλκη, ο γάμος μας και η κόρη μας. Οι ανοιχτές πληγές, οι ψυχές μας, που ενώθηκαν διαγράφοντας μια μεγάλη τροχιά μέσα στο σύμπαν.

Ο αδελφός μου, ο Ορέστης, και όλο εκείνο το μίσος που έστρεψα εναντίον του.

Η Μελίνα, η άσπονδη φίλη μου αλλά και ο φύλακας άγγελός μου.

Ο πατέρας μου, που σήκωσε βαριά στους ώμους του την αρχαία προφητεία: «Αμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα».

Η μητέρα μου, μια γυναίκα γενναία και δίκαιη, που όμως δεν με συγχώρεσε ποτέ!

Εγώ, η Μαρίνα, που ερωτεύτηκα τον νεαρό καθηγητή μου στη Σορβόνη, που τον εξιδανίκευσα μέσα στις φλόγες του Μάη του '68 κι έπειτα τον απομυθοποίησα, τον αμφισβήτησα, προς στιγμήν ακόμα και τον μίσησα, στο τέλος όμως τον αγάπησα βαθιά και τον δικαίωσα, έστω και με τον πιο τραγικό τρόπο...

Όλοι πίστευαν ότι ήμουν η ίδια η χαρά της ζωής, ένας ήλιος στις ψυχές τους, η γοητεία προσωποποιημένη στα μάτια τους. Εγώ όμως ξέρω ότι όσα συγκάλυψα τα τελευταία χρόνια άνοιξαν τον κύκλο ενός ζοφερού Εγκλήματος...

«Μαρίνα, έχεις επιλέξει το απόσπασμα που θέλεις να βάλουμε στο οπισθόφυλλο;» Η φωνή του εκδότη διακόπτει τις σκέψεις της κι εκείνη, σαν έτοιμη από καιρό, αρχίζει να διαβάξει:

Αν η μαύρη πεταλούδα δεν είχε πετάξει με φούρια σ' εκείνον τον κήπο στην Κηφισιά, δεν θα είχε σηκωθεί ένα μεγάλο κύμα στις Σπέτσες, και όλα θα ήταν σήμερα στη θέση τους.

Αν οι δύο εραστές δεν πλημμύριζαν τη θάλασσα με τα φιλιά τους, το μοιραίο χέρι δεν θα υψωνόταν απει-

λητικά να ρίξει απότομα την άγκυρα, που φρέναρε το ταξίδι μας και έθαψε μαζί και τις ζωές μας.

Αν εγώ είχα διπλοκλειδώσει το σπίτι μας, θα χάιδευα ακόμη τα όμορφα μαλλιά σου και με το χάδι μου θα έκλεβα τα όνειρά σου.

Αν ο γαμπρός είχε φροντίσει να ξορκίσει το φάντασμα της οργής από την καρδιά του, τότε τα νυφιάτικα φιλιά του θα έσταζαν μέλι και όχι αίμα.

Αν η νύφη είχε φορέσει λουλούδια στην κόμη της, τούτη η άνοιξη θα ήταν γλυκύτερη, θα είχε φέρει τον ήλιο της στις καρδιές μας και τα δώρα της στις αγκαλιές μας.

Αν σε αγαπούσα όπως με αγάπησες, θα είχε μικρύνει η απόσταση ανάμεσα στα όνειρα και τα φαντάσματά σου.

Αν με αγαπούσες όπως σε αγάπησα, θα είχες αγγίζει τούτη την πεταλούδα δίχως να θρυμματίσεις τα φτερά της...

«Μα καλά... θα πάρεις μαζί σου το τριαντάφυλλο; Νόμιζα ότι το είχες φέρει για μένα» ακούει τον εκδότη της να απορεί τη στιγμή που εκείνη σηκώνεται να φύγει.

«Αυτό το τριαντάφυλλο προορίζεται γι' αλλού, αλλά, εδώ και εννέα χρόνια, δεν έχει καταφέρει να φτάσει στον προορισμό του» του απαντά σιβυλλικά, ενόσω εκείνος την κοιτάζει με βλέμμα ερωτηματικό να απομακρύνεται.

Μισή ώρα αργότερα, στο νεκροταφείο της Κηφισιάς, αφήνει το τριαντάφυλλο πάνω στον τάφο.

«Δεν σου είπα ποτέ αντίο. Μου πήρε χρόνια για να φτάσω ως εδώ. Συνάντησα κίνηση, συνάντησα φανάρια πολλά. Το φανάρι του θυμού μου, το φανάρι της ενοχής μου, το φανάρι της αμφιβολίας μου· κι όλα τους ήταν κόκκινα. Σήμερα, όμως, άναψε το πράσινο φανάρι της συγχώρεσης, και να με εδώ, μπροστά σου. Μου έλειψες... μας έλειψες! Τούτο το τριαντάφυλλο δεν είναι μόνον από μένα, είναι και από κείνον, γιατί εκείνος κατάφερε να σε συγχωρήσει νωρίτερα απ' ό,τι εγώ».

Γυρίζει στο σπίτι της και ανοίγει όλα τα παράθυρα. Νιώθει ότι σήμερα είναι μια άλλη μέρα. Μια μέρα που αφήνει πίσω της τις κακοδαιμονίες του χθες. Μια μέρα που ξεπλένει με καθαρό, μοσχομύριστο νερό ό,τι κατακάθισε πάνω τους και τους βάρυνε, τους πλήγωσε, τους εγκλώβισε, όλα αυτά τα χρόνια.

«Όλα αυτά τα χρόνια...» ψιθυρίζει σαν να ακούει τη σκέψη της. «Τριάντα δύο τον αριθμό».

Η ματιά της πέφτει πάνω στην ανοιχτή βαλίτσα για το ταξίδι.

«Πάμε λοιπόν πίσω, εκεί απ' όπου ξεκινήσαμε» μονολογεί.

Παρίσι 1968

«Περάστε!»

Η πόρτα του γραφείου του είναι μισάνοιχτη. «Κάθε κήπος έχει μια φωλιά για τα πουλιά...» ακούγεται η φωνή του Γιώργου Μαρίνου.

Ακούει Χατζιδάκι, σκέφτεται, κι αυτό, αντί να την ευ-

χαριστεί, τη θυμώνει. Δεν μπορεί να σου αρέσουν όλα σ' εκείνον. Μαρίνα, συγκρατήσου! εγκαλεί αυστηρά τον εαυτό της και κάνει το επόμενο βήμα, αλλά δεν μιλά, μονάχα τον κοιτάζει κατάματα. Και πράγματι, καταφέρνει να τον σαστίσει!

«Περάστε» επαναλαμβάνει εκείνος αμήχανα, σπρώχνοντας τα γυαλιά του προς τη μύτη του, καθώς της δείχνει την πολυθρόνα δίπλα στο γραφείο του. Η Μαρίνα, που στο μεταξύ δεν έχει πάρει το βλέμμα της από πάνω του, κάθεται αργά, του χαμογελά και αναρωτιέται ποια ακριβώς ηρωίδα του χολιγουντιανού κινηματογράφου αντιγράφει.

Μία ώρα αργότερα, ο δίσκος συνεχίζει να παίζει στο πικάπ: «Μα, κυρά μου εσύ, σαν τι να λες με την αυγή και κοιτάς τ' αστέρια, που όλο πέφτουν σαν βροχή. Δώσ' μου τα μαλλιά σου να τα κάνω προσευχή, για να ξαναρχίσω το τραγούδι απ' την αρχή...».

Δύο ώρες αργότερα, ο δίσκος παίζει πάλι από την αρχή και η φωνή του Μάνου Χατζιδάκι τους καλωσορίζει στην *Οδό Ονείρων*.

Όταν τον πρωτοείδε στο κατάμεστο αμφιθέατρο να σκουπίζει σχολαστικά τα γυαλιά του, είχε ακούσει ήδη για τον Έλληνα που διδάσκει ψυχανάλυση στη Σορβόνη.

Η Μαρίνα Ρηγοπούλου μπήκε επιτούτου καθυστερημένη στο μάθημά του, με τη σκέψη στραμμένη στην έδρα. Ο ανυποψίαστος καθηγητής αντίκρισε μόνον έναν σίφουνα, έναν όμορφο αναψοκοκκινισμένο σίφουνα, να ψάχνει με χαμηλωμένο βλέμμα μια θέση στο αμφιθέατρο. Η θέση δεν άργησε να της προσφερθεί, και η λεπτοκαμωμένη φιγούρα

με το μικροσκοπικό μαύρο φόρεμα και τα κοντά αρβυλάκια κάθισε, σήκωσε τα πράσινα μάτια της και στόχευσε κατευθείαν στο κέντρο του κύκλου.

Μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα, είχε βρει τον στόχο! Το αμφιθέατρο ήταν πάντα ασφυκτικά γεμάτο στις παραδόσεις του. Αυτός ο νεαρός Αθηναίος καθηγητής με τη μειλίχια, βαθιά φωνή, τη συντηρητική εμφάνιση, αλλά τις σαφώς ανατρεπτικές πεποιθήσεις μάγευε τους φοιτητές του.

Είχε το ταλέντο να διευρύνει την ύλη των παραδόσεών του, να πηγαίνει ένα βήμα παραπέρα, συνδέοντας την ψυχιατρική με τα μεγάλα κοινωνικοπολιτικά γεγονότα των ημερών του – και ήταν αληθινά ταραγμένες οι μέρες εκείνες...

Οι φοιτητές βρίσκονταν διαρκώς στους δρόμους ζητώντας πλέον όχι απλώς την απόσυρση του ελέγχου της κρατικής επιχορήγησης για την παιδεία, αλλά ευθέως την παραίτηση της κυβέρνησης Ντε Γκολ. Ο Άλκης Δρόσος ήταν στο πλευρό τους. Αν και απαιτητικός καθηγητής, τους βοηθούσε πάντα στους βαθμούς τους και, κυρίως, από τον περασμένο Νοέμβριο, κατέβαινε μαζί τους στις διαδηλώσεις.

Στις 2 Μαΐου 1968 έφτασε στη Σορβόνη η είδηση ότι στο Πανεπιστήμιο της Ναντέρ μαίνονταν άγριες συγκρούσεις ανάμεσα στους φοιτητές και την αστυνομία. Λίγες ώρες αργότερα ο πρότανης επέβαλε λοκ άουτ.

Ο Άλκης Δρόσος θορυβήθηκε από αυτή την εξέλιξη. Καιρό τώρα, έβλεπε το κύμα των διαδηλώσεων να φουρντώνει. Αισθανόταν πως δεν μπορούσε να μείνει αμέτοχος· δεν μπορούσε να μη στηρίξει τις κινητοποιήσεις των παιδιών, αλλά και των εργατών. Από την άλλη όμως, όσο

κι αν πίστευε, σαν καλός λενινιστής που ήταν, ότι διά των κρίσεων λύνονται τα προβλήματα, δεν μπορούσε να μην αισθάνεται ανασφάλεια για τη θέση του στο πανεπιστήμιο. Δεν μπορούσε να μη σκέφτεται ότι τα σύνορα της πατρίδας του ήταν κλειστά για κείνον και ότι δεν υπήρχε δρόμος επιστροφής. Με την ενόραση του διανοουμένου καταλάβαινε ότι στεκόταν μπροστά σε ένα ιστορικό σταυροδρόμι, ότι μια νέα επανάσταση βρισκόταν προ των πυλών.

Έτσι, την επομένη, στις τρεις το μεσημέρι, όταν έφτασε η είδηση ότι εκατό φασίστες ετοιμάζονται να βαδίσουν κατά της Σορβόνης, η ήδη ηλεκτρισμένη ατμόσφαιρα, μετά την παραπομπή στο πειθαρχικό οκτώ φοιτητών της Ναντέρ, πυροδοτήθηκε και ο νεαρός καθηγητής δεν δίστασε ούτε στιγμή. Θεώρησε υποχρέωσή του να κατέβει στο προαύλιο και να σταθεί δίπλα στους φοιτητές του. Δύο ώρες αργότερα, όταν οι αστυνομικές δυνάμεις εισέβαλαν στο κτίριο, διέφυγε τη σύλληψη κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή.

Ο Άλκης Δρόσος πρωτοστάτησε στις διαπραγματεύσεις, ώστε οι φοιτητές να αποχωρήσουν άνευ όρων. Η αστυνομία όμως ήθελε να μεταφέρει τους 500 συλληφθέντες στο Αρχηγείο για εξακρίβωση στοιχείων. Οι αστυνομικοί δεν είχαν οδηγήσει καν κλούβες στο σημείο, καθώς ο πρύτανης της Σορβόνης είχε προειδοποιήσει πανικόβλητος τις Αρχές: «Να αποκαταστήσουν την τάξη στο εσωτερικό, εκβάλλοντας τους ταραξίες...».

Ο Άλκης, όπως και όλοι όσοι κατάφεραν να διαφύγουν, διέδωσε την είδηση για τις συλλήψεις. Κι έτσι οι φοιτητές είχαν αρχίσει να καταφθάνουν κατά εκατοντάδες. Έπεφταν

πάνω στις κλούβες, οι οποίες είχαν στο μεταξύ κι εκείνες αφιχθεί, και τις ταρακουνούσαν προσπαθώντας να τις ανατρέψουν για να απελευθερώσουν τους συλληφθέντες. Ένα κομμάτι μαρμαρίνης πλάκας, που εκτοξεύτηκε από έναν φοιτητή και έσπασε το τζάμι της πρώτης κλούβας μαζί και το κρανίο ενός υψηλόβαθμου αστυνομικού οργάνου, υπήρξε αρκετό για να ξεσπάσει κανονική μάχη. Μια μάχη στην οποία οι Αρχές χτυπούσαν αδιακρίτως όποιον πολίτη κινούνταν εκείνη την ώρα στο κέντρο του Παρισιού.

Στο πρώτο οδόφραγμα, που στήθηκε στον Κήπο του Λουξεμβούργου, ο Άλκης Δρόσος αισθανόταν ήδη ότι η μεγαλύτερη επαναστατική σύγκρουση του 20ού αιώνα είχε μόλις ξεσπάσει κι εκείνος βρισκόταν στην καρδιά της.

Αποκεί και πέρα, τα γεγονότα κύλησαν σαν ορμητικό ποτάμι:

Η πύρρειος νίκη του στρατηγού Ντε Γκολ.

Η εντυπωσιακή παρουσία του «κόκκινου Ντανί», μαζί με 3.000 φοιτητές, στο πειθαρχικό συμβούλιο της Σορβόνης.

Το ασταμάτητο ξήλωμα των πλακόστρωτων δρόμων και πεζοδρομίων του Παρισιού.

Οι μεγάλες διαδηλώσεις δεκάδων χιλιάδων πολιτών στις 7 και στις 8 Μαΐου.

Η ένωση μαθητών, φοιτητών, καθηγητών και εργατών κάτω από την Αψίδα του Θριάμβου.

Η μακριά «νύχτα των οδοφραγμάτων» δύο ημέρες αργότερα, που ακολούθησε το ποτάμι της διαμαρτυρίας στην αριστερή όχθη του Σηκουάνα.

Τα τανκς που έστησε προ των πυλών ο Ντε Γκολ.
Η λαοθάλασσα στη διαδήλωση της 13ης Μαΐου και η
αναγγελία της απελευθέρωσης όλων των κρατουμέ-
νων που την ακολούθησε.
Οι καταλήψεις και η μεγάλη απεργία στη Ρενό, την εμ-
βληματική εταιρεία της γαλλικής αυτοκινητοβιομη-
χανίας.
Η κατάληψη της Σορβόννης.
Η αφαίρεση της άδειας παραμονής στη Γαλλία του
Ντανιέλ Κον-Μπεντίτ, του «κόκκινου Ντανί».
Η αναβίωση των διαδηλώσεων και των συγκρούσεων,
που σάρωσε, σαν ορμητικό κύμα, την όποια προ-
σπάθεια συμφωνίας ανάμεσα στην κυβέρνηση και το
Γαλλικό Κομμουνιστικό Κόμμα.
Οι ορδές των φοιτητών στον σιδηροδρομικό σταθμό
της Λυών, όταν απαγορεύτηκε η είσοδος του Κον-
Μπεντίτ στη χώρα.
Τα πραγματικά πυρά.
Η φίμωση των ραδιοφωνικών σταθμών.
Η ανακοίνωση του δημοψηφίσματος-μπούμερανγκ για
τον Ντε Γκολ.
Οι πρώτοι νεκροί.
Η παρέμβαση Μιτεράν.
Η κατάρρευση της κυβέρνησης Ντε Γκολ.

Η επόμενη μέρα...

Αν η έκβαση των γεγονότων ήταν διαφορετική, ο Άλκης
Δρόσος μπορεί και να είχε χάσει τη θέση του. Τώρα όμως ο

«Έλληνας», όπως τον αποκαλούσαν με θαυμασμό, πρόσωπο με έντονη αντιδικτατορική δράση, από τις πρώτες κιόλας ημέρες επιβολής του πραξικοπήματος στη χώρα του, ήταν ένας λαμπερός ηγέτης στην πανεπιστημιακή κοινότητα.

Ούτως ή άλλως, εκείνη την περίοδο, η Ελλάδα βρισκόταν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Οι Έλληνες διανοούμενοι κατείχαν εξέχουσα θέση στους πνευματικούς κύκλους του Παρισιού. Ήταν πάντα καλοδεχούμενοι και πολλές φορές πρωταγωνιστές στις ατελείωτες συζητήσεις και αντιπαραθέσεις στο Φουκέτ, τη Ροτόντα, την Κλοζερί του Λιλά. Οι Γάλλοι φοιτητές τους ακολουθούσαν παντού, μέχρι και στο υπόγειο του Αριστοφάνη, το ελληνικό μπουζουξίδικο της εποχής.

Όταν λοιπόν ο Άλκης αντίκρισε τη Μαρίνα να μπαίνει στο μάθημά του, δεν είχε ιδέα ότι εκείνη τον είχε σταμπάρει καιρό πριν· πολύ πριν από τη σύντομη συνάντησή τους στα οδοφράγματα του Καρτιέ Λατέν.

Ήταν το χέρι του που την είχε τραβήξει τότε, σε μια επικίνδυνη στιγμή, και την είχε σπρώξει βιαστικά μέσα στη Ροτόντα για να τη σώσει. Κι εκείνη απόμεινε να τον κοιτάζει με θαυμασμό μέσα από την τζαμαρία.

Πόσο στιλπνά και μαύρα είναι τα μαλλιά του και πόσο σκούρα τα μάτια του, σκεφτόταν, καθώς τον παρακολουθούσε να βαδίζει προς τα οδοφράγματα. Μοιάζει με λιοντάρι που προσπαθεί να ξεφύγει από το κλουβί. Τα μάτια του πετούν φλόγες και η φωνή του δεν είναι πια μελίσχια και ήρεμη. Είναι μια ουρανομήκης κραυγή αγωνίας, που ακούγεται θαρρείς στα πέρατα της γης, ακριβώς όπως πρέπει τούτη την κρίσιμη ώρα.

Μόνο που το λιοντάρι εκείνου του Μάη δεν γνώριζε ότι ναι μεν μπορούσε να τα βάλει με ολόκληρο το καθεστώς Ντε Γκολ, όχι όμως και με μια δεκαοκτάχρονη...

Η γοητεία της πρασινομάτας φοιτήτριάς του είχε καταφέρει να τον παρασύρει σε μια απερίσκεπτη πρόσκληση, κάτι που εκείνος δεν συνήθιζε.

ΑΠΟ ΜΕΝΑ ΑΝΤΙΟ

Όταν η Μαρίνα Ρηγοπούλου τον πρωτοείδε στο κατάμεστο αμφιθέατρο να σκουπίζει σχολαστικά τα γυαλιά του, είχε ήδη ακούσει για τον Έλληνα ψυχαναλυτή στη Σορβόνη. Πρόσωπο δραστήριο, ο Άλκης Δρόσος ήταν ένας λαμπρός επιστήμονας και ηγετική φυσιογνωμία στην πανεπιστημιακή κοινότητα.

Εκείνη μπήκε επίτηδες καθυστερημένα στο μάθημά του, κι ο ανυποψίαστος καθηγητής αντίκρισε έναν όμορφο αναψοκοκκινισμένο σίφουνα, που σήκωσε τα πράσινα μάτια του και τον σημάδεψε. Μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα είχε πετύχει τον στόχο.

Το αμφιθέατρο ήταν πάντα ασφυκτικά γεμάτο στις διαλέξεις του Δρόσου, που με τη βαθιά φωνή και τις ανατρεπτικές πεποιθήσεις του μάγευε τους φοιτητές. Είχε το ταλέντο να συνδέει τις παραδόσεις του με τα μεγάλα κοινωνικοπολιτικά γεγονότα της εποχής του – και ήταν αληθινά ταραγμένες οι μέρες εκείνες...

Μοιάζει με λιοντάρι μέσα σε κλουβί. Τα μάτια του βγάζουν φλόγες και η φωνή του δεν είναι πια μειλίχια. Είναι μια ουρανομήκης κραυγή αγωνίας, που ακούγεται, θαρρείς, στα πέρατα της γης, σκεφτόταν η Μαρίνα παρατηρώντας τον στα οδοφράγματα του Καρτιέ Λατέν.

Μόνο που το λιοντάρι εκείνου του Μάη δεν γνώριζε
ότι μπορούσε να τα βάλει με το κατεστημένο,
όχι όμως και με μια δεκαοκτάχρονη...

«Ένα βιβλίο που δεν το αφήνεις μέχρι
την τελευταία σελίδα».

Νατάσσα Μποφίλιου, ερμηνεύτρια

www.minoas.gr

9 786180 228755
ISBN 978-618-02-2875-5

ΚΩΔ. 35425